

Bijlage 1 Scenario's voor besluitvorming over Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht

In hoofdlijnen zijn er drie scenario's te onderscheiden voor de eerstvolgende stap met betrekking tot het geopark. In de onderstaande tabellen worden de kenmerken, voor- en nadelen van deze scenario's beschreven.

Scenario 1: Ondersteuning op projectbasis, geen steun voor verwerven status UNESCO Global Geopark

Kenmerken	• De provincie werkt niet mee aan de status UNESCO Global Geopark. • De provincie staat open voor het ondersteunen van projecten van het geopark. In eerste instantie zou dat kunnen zijn het financieel bijdragen aan een boek over het geoparkgebied. Hiervoor is eerder een eenmalige bijdrage van €10.000 gevraagd. Budget is hiervoor beschikbaar vanuit kostenplaats prio Ondergrond, dat onderdeel is van beleidsdoel 3.3. "Het bodem- en grondwatersysteem is schoon en robuust". • De Stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht zal gevraagd worden samen met het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug een voorstel te doen voor andere projecten die aansluiten bij provinciale doelen, maar die niet gericht zijn op de UNESCO-status. Het betreft dan projecten die zich richten op het vertellen van de aardkundige geschiedenis in relatie tot water, natuur en het cultureel erfgoed.
Voordelen	• In dit scenario wordt afgezien van de ambitie om de status UNESCO Global Geopark te verwerven. Het verwerven van deze status zou een aanzienlijke personele en financiële inzet vragen, terwijl de meerwaarde onduidelijk is. • De Stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht is sterk in het "vertellen van het verhaal" van het gebied en weet hier enthousiasme en draagvlak voor te creëren. In dit scenario kan deze dynamiek, als de stichting dat wil, bewaard blijven. • Projecten van de Stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht kunnen een bijdrage leveren aan diverse provinciale doelen ("Stad en land gezond", "Klimaatbestendig en waterrobuust", "Levend landschap, erfgoed en cultuur" en "Toekomstbestendige natuur en landschap" uit de Omgevingsvisie). • Voor de uitvoering van projecten van de Stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht kan aansluiting gezocht worden bij het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. Dit sluit goed aan bij de richting waarin het Nationaal Park zich wil ontwikkelen. • Een UNESCO Global Geopark brengt veel verplichtingen en mogelijke beperkingen voor de lange termijn met zich mee. Ook al gaat het gebied niet op slot, UNESCO kan wel een stem krijgen in (ruimtelijke) keuzes in delen van het gebied. In dit scenario blijven de positieve elementen overeind, zonder de risico's. • Personele inzet en middelen komen direct ten bate van het gebied. Beiden zijn ook veel beperkter dan bij scenario 2 en dit sluit aan bij de beschikbare personele capaciteit en financiële middelen. • De inspanningen die zijn verricht door de Stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht blijven van waarde. Zo kan bijvoorbeeld het gecreëerde netwerk benut blijven worden. • De recreatieve druk is in delen van het geoparkgebied groot. Mogelijk wordt deze nog verder vergroot bij het verwerven van de status UNESCO Global Geopark. Dat risico wordt in dit scenario vermeden. Overigens kan het Geopark, met of zonder UNESCO-status, ook bijdragen aan recreatieve zonerings. • Dit scenario is in lijn met het standpunt van de provincie Noord-Holland. Een gelijk besluit van beide provincies is wenselijk. Het Utrechtse deel van het gebied kan op zichzelf geen aanspraak maken op de status UNESCO Global Geopark. Er is dan geen sprake van een landschappelijke/geologische eenheid van stuwwal met waterrijke randzones. Het Nederlands Forum UNESCO Global Geoparks zegt hierover dat de nu voorliggende begrenzing logisch is, met een sterk

	inhoudelijk geologisch en (cultuur)landschappelijk aanbod (https://www.unesco.nl/sites/default/files/inline-files/Nfugg-advies.pdf). • Het eigenaarschap van gemeenten en waterschappen is gering gebleken (bijeenkomst voor gedeputeerden en wethouders op 16 september en schriftelijke reacties). Ook als er steun is voor het initiatief, lijken deze overheden niet bereid structureel personele inzet en middelen ter beschikking te willen stellen. • Het is onwenselijk om de Stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht langer in onzekerheid te laten over steun van de provincie voor de UNESCO status.
Nadelen	• Dit scenario gaat tegen de wens van de stichting in. Gedeputeerde Sterk heeft contact opgenomen met de stichting om het GS-besluit nader toe te lichten. • In het geoparkgebied spelen veel ontwikkelingen en initiatieven. Het vinden van samenhang hiertussen is een uitdaging voor de provincie en andere gebiedspartijen. Denk aan het werkbezoek Omgevingsgericht werken aan de Vliegbasis Soesterberg op 24 september. Het gezamenlijk werken aan de UNESCO Geoparkstatus voor het gebied kan mogelijk meer bijdragen aan het werken aan eenheid dan losse projecten. Overigens is het ook niet uit te sluiten dat het juist leidt tot meer versnippering.

Scenario 2: Principebesluit van GS voor een UNESCO Global Geopark. Inzetten van een (externe) verkenner/kwartiermaker om het tot stand komen van de status UNESCO Global Geopark nader te verkennen.

Kenmerken	• Verkenner/kwartiermaker krijgt opdracht om scherper in beeld te brengen wat er nodig is om te komen tot een UNESCO Global Geopark. Met name gericht op financiën en governance. • Verkenner krijgt opdracht om scherper te maken wat andere partijen kunnen bijdragen (waterschappen, gemeenten, Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, Stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht, provincie Noord-Holland) • Definitieve besluitvorming over UNESCO Global Geopark door nieuw GS. • GS kan overwegen om gekoppeld aan de besluitvorming over het geoparkinitiatief de partnerverklaring van het geopark te ondertekenen.
Voordelen	• In dit scenario blijft het UNESCO Global Geopark een stip aan de horizon. Een geopark is een sterk middel voor het “vertellen van het verhaal” van een gebied en kan bijdragen aan het bereiken van provinciale doelen.
Nadelen	• In dit scenario blijft de status UNESCO Global Geopark een stip op de horizon. Als uiteindelijk gekozen wordt voor de ambitie deze status te verwerven zal dat vergaande gevolgen hebben voor: ○ Personele inzet; ○ Financiële middelen; ○ Ontwikkelingen in het gebied. • Het gebied gaat weliswaar niet op slot, maar met UNESCO komt er een extra speler in het veld als het gaat om te maken ruimtelijke afwegingen. • Gemeenten zijn wisselend enthousiast over de status UNESCO Global Geopark. Ook gemeenten en waterschappen die de stichting ondersteunen, geven geen of beperkt blijk van eigenaarschap. Te verwachten is dat bij het verwerven en behouden van de status UNESCO Global Geopark veel inspanning van de provincie(s) nodig zijn. • Het zal voor een verkenner/kwartiermaker in dit stadium beperkt mogelijk zijn om scherper in beeld te krijgen wat er nodig is voor het verkrijgen van de UNESCO-status.

	• De vraag is in hoeverre ander partijen, met name waterschappen en gemeenten in dit stadium tot toezeggingen over het geopark zullen overgaan. • Dit scenario sluit niet aan bij het standpunt van de provincie Noord-Holland. Het Nederlands Forum UNESCO Global Geoparks heeft aangegeven dat een provinciegrensoverschrijdend gebied nodig is om een geopark te kunnen vormen. • Gelet op bovenstaande argumenten is het niet onwaarschijnlijk dat er uiteindelijk toch geen UNESCO Global Geopark zal komen. Als dat de inschatting is, is het beter daar al in dit stadium duidelijk in te zijn.

Scenario 3: Geen verdere ondersteuning van de Stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht

Kenmerken	• De provincie werkt niet mee aan de status UNESCO Global Geopark en ondersteunt ook niet op projectbasis.
Voordelen	• De Stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht kan als burgerinitiatief actief blijven. • Duidelijkheid dat het geoparkinitiatief geen beroep kan doen op personele capaciteit en financiële middelen van de provincie.
Nadelen	• Dit scenario doet geen recht aan de inspanningen en kwaliteiten van de stichting. • De stichting zal zeer teleurgesteld zijn en het gevoel hebben dat de jarenlange inspanningen voor niets zijn geweest. Dit heeft waarschijnlijk consequenties voor de bereidheid van de stichting om zich in te zetten voor het gebied.